

Naročnino in raznana s prejema upravnistvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunaki ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14. po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih slovesih in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Božična noč.

O skrivnostna božična noč, kako ti vplivaš na mojo dušo! Tvoje zvezdice, tvoji angeljci, tvoji pastirčki, tvoj hlevček, tvoje jaslice, pred vsem pa tvoj rajsko-milo dete, kako nas vse to skrivnostno prešinja! Mi čutimo, da je tvoja skrivnost brezmejnja, da nam je ni mogoče razumeti, še manj pa dopovedati. —

Kako naj razumemo, da se je veliko delo odrešenja začelo v bornem betlehemskega hlevčka? In vendar je tako! Kraljestvo božje je pač podobno božičnemu zrcu, ki je najmanjši in najsemanjši! Božji Sin ni hotel priti na svet v sijaju in blesku, ampak v hlevčku, v velikem uboštvu in skromnosti. Prišel je prenoviti, preobraziti in dvigniti ves tveški rod, zato se je ponižal do dna in je bajtice, do hlevčka, v katerem prebivajo pastirji. Tu, mej najnižjimi tveškimi bitji se je začelo Njegovo delo. Mej najubožnejše je prišel. Gospodov Duh ga je poslal pridigovati ubogim in krotkim, ozdravljati potrte in žalostne in oznanjati jetnikom prostost in rešenje.

Tako je dal Kristus zgled svoji krkvi za vse čase. Vsi, ki hočejo Njegovo delo nadaljevati, ki hočejo uspešno priti Njegove nauke in vršiti mej narodi delo odrešenja, morajo Njega posnemati. Ponižati se morajo do zadnje bajtice, v kateri prebivajo pastirji. Pridigovati ubogim, ozdravljati potrte in žalostne, oznanjati jetnikom in krivico trpečim prostost in rešenje, to je delo Njegovih posnemovalcev. S takim delom je združen blagoslov Božji. Ne v sijajnih nastopih, ne v blesku in visokosti, ne v znanjostih, ampak v ponižnem delovanju za ubogo ljudstvo, ki pričakuje od nas pomoči in nam je vselej hvaležno, je rešitev za zla, ki se navaljujejo na cerkev in na človeško družbo sploh. —

O kako velika in mogočna je ta misel, ki nam jo vzbuja božična noč! To resnico spoznavamo dobro šele noč, ko klečimo pred Božjim detetom, v plenice povitim in v jaslice položimo. Ko premišljujemo, da se je Sin Božji ponižal do bornega hlevčka, v katerem prebivajo ubogi pastirji. Betlehemski hlevček nas uči zaničevati vse časti in bogastva tega sveta ter ljubiti uboštvu, preprostost in skromnosti, nas uči oznanjevati evangelij ubogim, ozdravljati potrte in pomagati krivico trpečim.

„Pojdimo do Betlehema in pogledjmo to reč, ki se je zgodila, ki nam jo je Gospod na znanje dal“, tako so govorili pastirji v božični noči. Tako govorijo kristjani za Božič še dandanes, ko

se v duhu podajajo v betlehemski hlevček in molijo dete v plenice povito in v jaslice položeno. Betlehemski hlevček je postal za vse čase in za vse narode šola, iz katere se razširja po vsem svetu delo zveličanja: Slava Bogu in mu ljudem, ki so dobre volje.

Pojdimo z veseljem tudi mi, verni Slovenci, v betlehemski hlevček in ogrejmimo se pri jaslicah v božji ljubezni za delo, ki je začetek Zveličar! V tej ljubezni naj se napolni vsaka dolina in vsaka gora in vsak grič naj se poniža in kar je krivega bodi ravno in kar je ostrega gladka pota! Božični prazniki naj nas vzbude k novemu življenju in k novemu delu v čast Božjo in v pomoč bližnjemu. To je naše voščilo vsem č. naročnikom in čitateljem za letošnje božične praznike.

Slovensko sirotišče spomenik cesarjeve šestdesetletnice.

Iz govora, ki ga je imel č. g. dr. PAVLICA pri veselici društva „Slov. sirotišče“ v nedeljo, posnemljeno sledeče misli:

Čislana gospoda!

V skritem kraju, iz neznatne pokline se rodi studenec. Slabotne so njegove vode v začetku. Komaj da se gibljejo. Vsak čas se v listju izgube. Po časi, po malem pa narašča studencu moč. Že skaklja potoček urno v dolino, že gonji mlinska kolesa! V dolini prenaša reka ladje, polne blaga...

Podoba o studencu, potoku in reki mi prihaja na misel, ko premišlujem začetek „Slovenskega sirotišča“. Že l. 1895 sem si bil zabilježil v svojih zapiskih misel, da je slovensko sirotišče za slovenski del naše dežele nujno potrebno, in da treba delati za vresničenje te misli. Toda, kako majhna in neznatna je bila ta misel v začetku! Skoraj, da sem se bal razodeti jo komu. Pod imenom društva „krščanskih detoljubov“, ki ima sedež v Ljubljani, sem na tihem shranjeval male darove za ta namen. Do l. 1904 sem nabral samo nekaj čez 2000 K. L. 1904 smo ustanovili v tamen posebno društvo: „Slovensko sirotišče“. Blagoslov Božji je bil na tem društvu očiten. Do 24. julija t. l. smo nabrali do 15.000 K. Ta dan pa se nam je posrečilo po modrem in tihem posredovanju kupiti v Gorici Via Ponte lsozo 32 lepo in obširno posestvo s hišo. Tu, ob bistri Soči, bo prihodnji zavod. Že v kupnem pismu smo ta zavod posvetili spominu na 60-letnico

slavnega vladanja Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Tako smo ustregli Njega Veličanstvu cesarju, ki je izrazil željo, naj bi se vse praznovanje Njegove 60-letnice obrnilo v ustanavljanje novih zavodov in naprav v pomoč ubogim otrokom. Naša misel o slovenskem sirotišču, ki je bila v začetku tako skromna in neznatna, je nakrat postala visoka misel našega vladarja.

Dne 14. julija t. l. je naš okrajni glavar in dvorni svetovalec visokorodni gospod grof Henrik Attems sklical naše gg. poslance, župane in druge slovenske može, da bi se posvetovali, kako bi slovenski del goriške dežele dostojno proslavil 60 letnico Nj. Veličanstva. Po temeljitem posvetovanju in uvaževanju Najvišjo željo Njega Veličanstva sklenili so zbrani zaupniki, da naj se sprejme „Slovensko sirotišče“ kot skupen spomenik, ki ga postavijo goriški Slovenci ob 60-letnici vladarjevi. S tem je zasebna misel o slovenskem sirotišču postala skupna misel goriških Slovencev. Podpore so se pomnožile in upanje je, da se posreči v kratkem otvoriti ob Soči ta spomenik 60 letnega slavnega vladanja Njega Veličanstva.

Kaj namerujemo s slovenskim sirotiščem?

S slovenskim sirotiščem si hočemo postaviti goriški Slovenci prekorišten in nujno potreben zavod za uboge in osirotele otroke, ki se bodo v njem vzgajali in navajali k samostojnemu življenju v poznejši dobi. Iz otrok, ki bi bili sicer za našo družbo izgubljeni, hočemo vzgojiti značajne može, dobre rokodelce in mojstre in rodoljube. — Ob enem pa hočemo s tem zavodom postaviti ob 60-letnici slavnega vladanja Njega Veličanstva spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal, kako smo znali biti udani in zvesti cesarju, ki je bil pravičen zaščitnik svojega ljudstva. Naš cesar je v dolgi šestdesetletni dobi kljub velikim viharjem in vojskam in homatijskim vedno deloval za blagostanje ljudstva, zlasti nižjih slojev. L. 1867 je dal ustavo, ki zagotavlja v temeljnih zakonih vsem narodom in posameznim državljanom enakopravnost. L. 1907 je potrdil postaviti o splošni in enaki volivni pravici, in sedaj se na Njegovo željo izdeluje postava o ljudskem zavarovanju za onemoglost in starost. Cesar Fr. Jožef I. je pravem pomenu besede ljudski vladar. Zato mu ljudstvo z navdušenjem postavlja spomenike, kakršen ima postati tudi naše slovensko sirotišče. Ta spomenik pa nas bo spominjal poleg dobrot, ki smo jih uživali od cesarja, tudi velikega trpljenja, ki je trpel z našo močjo naš vladar kot družinski oče. Naš cesar je bil v ognju družinskih

nesreč preskušan. Naš cesar pozna bolje, ko vsak družinski oče gorje, ki more zadeti družino. Njegovega brata Maksimilijana so ustrelili v Meksiki dne 29. junija 1869, nesrečno je umrl njegov edini sin in prestolonaslednik Rudolf dne 30. januarja 1889 in umorjena mu je bila soproga cesarica Elizabeta dne 10. sept. 1898. Res, strašno je bil preskušan nas preljubljeni cesar kot družinski oče. V tem ognju silnih preskušanj pa ni omagal, ampak neumorno skrbel za druge. V tem ognju se mu je srce ogrelo zlasti za uboge družine in zanemarjene otročice, katerih starši so umrli ali ki žive v siromaštvu. On sam pravi v zahvali avstrijskim narodom za izkazane čestitke in prirejene slavnosti ob Njegovi 60-letnici: „Ta sveti trenotek je povišala vest, s kakim živahnim tekmovalcem so se ustvarjala dela človekoljuba, ki bodo v nadaljnjem bogatem blagoslovu še poznim rodovom oznanjevala plemenitost svojih ustanovnikov. Najčistejše veselje pa mi je bilo, da so se državljanji, ustrežaje mojim željam, v toliki meri spominjali pomoči najpotrebnejše vseh človeških stvari, ubogega otroka. Ako je z velikodušnimi darovi skrb in beda polajšana, ako je solza marsikateri materi otrta, vidim v tem najslajši sad tega spomina vrednega leta!“

Tako misli in čuti naš cesar! Ponosni smo, da nam je dovoljeno in da nam je mogoče postaviti temu velikemu vladarju spomenik in sicer tak spomenik, ki ustreza njegovim mislim, željam. Slovensko sirotišče bo našem cesarju največje veselje, kar smo mu je mogli napraviti goriški Slovenci.

Čislana gospoda! Če ima kateri narod vzrok postavljati spomenike cesarju, imamo ga pred vsemi mi, južni Slovenci, ker smo trdno prepričani, da je tudi naš narodni obstoj mogoč le pod avstrijskim žezlom. Ako Avstrija propade, je v nevarnosti tudi naša narodnost. Sovražniki komaj čakajo, da bi Avstrija propala in da bi nas južne Slovence vničili. Naj bi bilo torej „Slovensko sirotišče“, ki bo stalo tik ob Soči in ki bo nosilo zlato ime Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., krepka trdnjava zoper nasprotnike naše domovine Avstrije in ob enem zoper nasprotnike naše prelube domovine Slovenije. Živela Avstrija, živio nje vladar Franc Jožef I. in živila domovina Slovenija!

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica je v soboto z 282 proti 139 glasom priznala nujnost

predlogu posl. Sibera-jja, da se takoj reši pooblastilni zakon ter je potem v vseh čitanjih vsprejela pooblastilno predlogo.

Potem je zbornica rešila več manjših zakonskih načrtov, med temi melioracijski zakon. Izvolila je odsek 52 članov, ki bo razpravljala vladno predlogo glede socialnega zavarovanja. Odseku je bila ta predloga izročena brez prvega čitanja. Predsednik je na to voščil poslancem božične praznike in novo leto ter zaključil sejo.

Koalicijsko ministerstvo.

V pond. so bili povabljeni voditelji vseh večjih strank k ministerskemu predsedniku baronu Bienenrthu, da se z njimi pogajajo o sestavi koalicijskega ministerstva, ki mora biti sestavljeno vsled cesarjeve želje najdalje do 20. januarja prih. leta. Govori se, da bo predsednik novemu ministerstvu vitez Bilinski.

Kranjski dež. zbor

bo baje sklican 7. januarja ter bo zboroval do 18. istega meseca.

Deželnozborske dopolnilne volitve v Ljubljani.

V torek se je vršila v Ljubljani deželnozborske dopolnilne volitev iz mestne kurije volilnega okraja Ljubljana (mesto); pri volitvi sta bila izvoljena dr. Ivan Oražen in Ivan Knez.

Položaj v Bosni in Hercegovini.

Listi priobčnjujejo pismo nekega vojaka 69. pešpolka iz Bileka o položaju v Hercegovini. Vojak piše, da je nedavno nastala panika ob vesti, da je četa Črnogorake vdrla preko meje, da zastrupi vse vodnjake v Hercegovini. Vsi vodnjaki so odslej zastraženi, voda je bila analizirana. Služba je jako naporna. Vedno se vrše vaje. Dolej še ni bilo spopada s sovražniki. Vojaki zelo trpe, ker so za nje napravljene le provizorične iz lesa stesane barake.

† Knez Lobkovic

bivši češki deželni maršal je v ponedeljek umrl.

Pavšaliranje poslaniških dijet.

Vprašanje pavšaliranja poslaniških dijet je postalo zopet aktualno. Kakor izjavlja neka dunajska korespondenca, se ima to vprašanje v kratkem rešiti. Poslanci bi dobivali na leto 8000 K, predsednik z ozirom na velike reprezentacijske stroške 30.000 in podpredsedniki po 10.000 K.

Širite

„PRIMORSKI LIST“, agitirajte sanj, pridobivajte novih naročnikov. Več plačujočih naročnikov ko bo imel list, popolnejši in zanimivejši bo!

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

V župni cerkvi v Šebreljah se je nabralo 18 K, v župni cerkvi v Jagersčah 7 K, Stopar Josip, Male Žablje 1 K, Kerkoč Ivan, Gojače 20 v, za kazen, ker je prvi pregovoril 50 v, dr. Josip Ličan, prof. bog., nadškofjski tajnik itd. 10 K, Štefan Vižin, Kronberg 40 v, Ivan Vuk, Vrtojba 40 v, Jug Frančišek, Avšje 40 v, Štefan Jelen, Opatjeselo 20 v, Berbuč Ana Marija izpod Čavna 1 K, Ivan Uršič, Idersko 1 K, mesto vstopnine k veselici društva „Slovensko sirotišče“ dne 20. t. m. so plačali: Franc Ravnikar, trgovec 1 K, dr. Treo Dragotin, odvetnik 10 K, Franc Setničar v nadškofjski pisarni 2 K, Hribar Teodor, trgovec 2 K, Šuligoj Jakob, trgovec 1 K, Drufovka I., 1 K, gospa Antonija Hrovatin 1 K, I. Medved, trgovec 1 K, Nekdo v Gorici 40

v, Anton Fras, prof. v pok. 1 K, Josip Ivančič, profesor 2 K, Frančišek Pavletič odvetnik 5 K, Ciril M. Vuga, stolni vikar 10 K, Josip Jarec, vikar v p. 20 K, M. M. 2 K, Luka Dugar, upravnik „Pr. Lista“ 1 K 11 v; slavno županstvo Dobrdoob vsled starašinskega sklepa z dne 25. sept. 1908 ustanovino 200 K, slavno c. kr. redarstvo v Gorici 10 K, ki jih je bil natel pred dvema letoma g. rač. vodja Ivan Pirjevec, visokorodni g. Andrej baron Winkler, dež. predsednik v p. mesto vstopnine k nedeljski veselici 5 K, Svitoslav Premrou, vodja „Goriške zveze“, mesto vstopnine k nedeljski veselici 2 K, občina Bilje ustanovino 200 K, k tej svoti priložili s. r. župan in starašinstvo v Biljah 140 K, dež. odbor. nik I. Berbuč, mesto vstopnine k nedeljski veselici 4 K, c. k. major Karol Štafer 4 K, „Ljudska opekarna“ v Biljah ustanovino 200 K.

Bog poplačaj vsem stoterol vse v boljše bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Za „Šolski Dom“

za božičnico so darovali: Ivan Mercina, vadnični učitelj 5 K, Anton Skubin, vadn. učitelj v p. 4 K, Alojzij Fogar, posestnik in trgovec 10 K, P. Potočnik, pečar in inštalater 10 K, g. a. Skrober 5 K, g. a. Škerjanec, pekovka 4 K, dr. Fran Kos, profesor 10 K, Andrej Ipavec, profesor 5 K, Pavla Mašera, sodnikova 4 K, Frida Šček 500 vinarjev, Ana Bolko, posestnica 5 K, J. Korujavec, trgovec 2 K, Josip Zornik, trgovec 5 K, Poniž-Faganelj 10 K.

Srčna hvala!

Novice.

„PRIMORSKI LIST“

je postal družinski list. Ni ga med slovenskimi listi na Primorskem tak razširjenega lista, kot je „PRIMORSKI LIST“. Z veseljem javljamo našim naročnikom, dopisnikom, podpirateljem in pristašem, da je „PRIMORSKI LIST“ prekoračil število 3000 naročnikov. To je veselo znamenje na katoliškem časnikarskem polju, to je znamenje, da korakamo po pravi poti, to je znamenje, da list ljudstvu ugaja, se zanj zanima, ga podpira, mu dopisuje, splošno rečeno: je postal glasilo ljudstva, iz katerega črpa nauke, kako se mu je ravnati v sedanjih, za krščansko in slovensko ljudstvo razburkanih in nevarnih časih, ko se ljudstvu usiljujejo od vseh strani razni listi, ki zastrupljajo slovensko ljudstvo, slovensko mladino. Si ne prisvajamo zasluge, da smo list mi razširili, ne; v nemali meri so do tega pripomogli naši prijatelji po deželi, posebno pa dopisniki, katerih šteje „Prim. List“ na stotine in na stotine iz cele dežele. Posebno razveseljuje tudi, da so se poprijeli dopisovanja priprosti ljudje, kmetje, madeniči, da, celo par rednih dopisalk šteje „Prim. List“. Več kot dve tretjini sotrudnikov šteje „Prim. List“ med lajki. Posebno naša moška mladina pridno dopisuje v naš list. Da, in tukaj na tem mestu slovesno izjavljamo, da nas najbolj veselijo dopisi iz priprostega ljudstva, glas ljudstva, kateremu je list tudi v prvi vrsti namenjen. Kako z veseljem čakajo mladi dopisniki list, kateri prinese njih dopis. Čitajo in čitajo ga, drugim ga dajo čitati, sami ga čitajo v večjih družbah, društvih in v družinah. In vsak občinar rad bere dopis iz svoje občine. In ravno dopisniki — naj bode še enkrat povedano — najbolj skrbijo za širjenje lista. —

Po svojih močeh si je tudi ured-

ništvo prizadevalo, da ustreže svojim dopisnikom. Vsem naenkrat uredništvo seveda tudi ne more vsreči. Imeli smo tudi par dopisnikov, ki so se hudovali, zakaj ne priobčimo njih dopisov in so nam tudi žugali, da se listu odpovejo. Takim dopisnikom naj bo povedano, da urednik uže ve, kaj je za javnost in kaj ne. Nikar naj se pa od njega ne sme zahtevati, da mora ta in ta dopis priobčiti, ki mogoče spada vse kam drugam, ko pa v javen list.

Še par besed gg. dopisnikom. Uže večkrat smo povdarjali, naj pišejo dopisniki mirno, ne strastno, osebnih napadov naj se kolikor mogoče izogibljajo, ker javnosti tudi ne zanimajo, naj pišejo kratko in jedrnat, vselej naj pišejo s črnilom na eno stran in ne na obe strani. Vsak dopisnik se mora v pismu tudi podpisati, da uredništvo ve, kdo pošilja dopis. Dopisi brez jasnega naslova dopisnikovega, najsi bo dopis še toliko važen, bodo romali v koš. Mislimo, da vsak dopisnik lahko zaupa uredništvu svoj naslov.

„PRIMORSKI LIST“ si je torej pridobil pri ljudstvu simpatije, je priljubljen, ljudstvo ga rado čita. Sedaj pa ne smemo odnehati agitirati zanj. List se mora še bolj razširiti, spopolniti. — Vsaka slovenska rodoljubna krščanska hiša bi morala biti naročena na naš list. Prijatelje po deželi prosimo, da delajo na to! List je po ceni: 3 ali 4 K na leto vsakdo lahko zmore. Le ako bomo v časopisju močni, organizirani, bomo vedno bolj prodirali v ljudske mase, naše delo za blagor slovenskega ljudstva bo vspešnejše, plodovitejše. V časopisju je veliko moči. To povdarjajo vse stranke, vsi narodi. Dobro organizirani in urejevani list ima velikansko privlačno silo. Da, v listu je obstoj stranke. List je stranka. List je srce stranke brez listaninamobena stranka obstoja.

Zatorej agitirajmo za „PRIMORSKI LIST“, nabirajmo mu novih naročnikov, dopisujmo mu, skrbimo, da pride v najširše ljudske mase in delajmo na to, da bo uredništvo sedaj leto v stanu spet poročati o lepem napredku. V to pomagaj Bog in naše dobro pošteno slovensko ljudstvo. — Uredništvo.

G. Ivo Pregelj je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem filozofije. Naše iskrene častitke.

Prošt Faidutti in Andrej Gabršček z vernima tovaršima dr. Bugatto in Štrakljem sta bila pretekli teden pri ministerskem predsedniku baronu Bienenrthu ter zahtevale, naj se razpusti deželni zbor goriški, da bo mogoče izvoliti postaven deželni odbor, češ, da sedanji je nepostaven. Minister jih je zavrnil na namestnika v Trstu, ki jima more pripomoči, da pride eden prej do glavarjevega sedeža, drugi do avtilih kronič odborniške plače. Drugim ljudem se bo to smešno zdelo; a kdor je pohlepen po časti in masti, vé, kaj se pravi lačenemu biti!

Pri deželnozborskih volitvah v Istri, ki so se vršile pred par tedni, sta bila izvoljena poslancema, kakor smo uže poročali, tudi župnika Zidarič in Červar. Listi so poročali, da sta se morala imenovana župnika mandatoma odpovedati in to na ukaz tržaškega škofa. Sedaj se ta reč tako pojašnjuje: Po cerkvenih predpisih mora vsaki duhovnik, ki hoče kandidirati v deželni ali državni zbor, prositi za dovoljenje svojega škofa. Imenovana župnika tega pa nista storila. — Vseled tega je sledila ona škofjska odredba. Sedaj pa sta omenjena župnika prosila tržaškega škofa, da bi smela obdržati mandata, kar jima je tržaški škof tudi dovolil. — Tako je ta stvar poravnana.

O mons. Zanettiju, stolnem pro- v Pulju, o katerem so časopisi poročali da je pobegnil ne ve se kam, se sed poroča od verodostojne strani, kaj nagnilo prošta Zanettija, da se je odpovedal svoji župnji in kanoništvu. Pro Zanetti se nahaja sedaj na Dunaju, k mor se je šel zdraviti. Opešali so na živci, vsled naporne katoliške organizacije, kateri je bil on voditelj. Ustanov je v Pulju posojilnico, tiskarno, izobrazovalno društvo z lastno hišo z v sobami, konsumno društvo. Vse to pa osnoval prelahkomiseljno, mnogim preveč zaupal in mnogi so njegove debrote izrabljali. Na gospodarstvo pri napravah ni obračal zadostne pozornosti. Posebno z napravo tiskarne in z izdelanjem hiše za kat. izobr. društvo se prenačil. Učičila ga je pa njegova posojilnica in konsumno društvo. Dovoljeval je posojila brez zadostne garancije. Se ni torej čuditi, da je moral takega gospodarstvu slediti polom. Več lastnega premoženja je zastavil, da bi vsaj za časno rešil svoje naprave, a zagazal uže pregloboko v dolgove. Pomoči nikoder. Postal je zmeden in v tem položaju je zapustil Pulj. O kaki defraudaciji ne sme biti govora. Hotel je drugim de bro, a je pri tem sebe pahnil v nesrečo.

Z dežele nam pišejo: V „Naše Glasu“ izjavlja neprostovoljni agent Gabrščekove namene Ivan Mermolja, da ni z Gabrščekom več govoril o stranki po 15. aprilu 1907. in da ga ni od tedaj Gabr. več niti poskušal zase nagovarjati. To ni res, ker Gabršček je govoril z M. še po onem shodu pri Rebi za časa volitev, ko se je zvečer vrabil v Gorico. Takrat se je Mermolja izjavil proti Gabrščeku, da se agrarci nagibajo bolj na liberalno stran ko na kršikalno. Dejstva za časa volitev in pozneje, kakor tudi zdaj pričajo, da so agrarci popolnoma nagnili in zvrnili na liberalno gnojišče. Laž je tudi kar bere v isti številki „N. G.“, da „Gorici agrarcem ne more dokazati nič liberalnega, kakor to, da so pustili liberalce voliti njihove kandidate; resnica pa je, da so vsi agrarci volili liberalne kandidate.

Op. uredništva: Danes ni Mermolja nič drugega, nego Gabrščekov politični agent.

Karol vitez Defacis umrl. — četrtak jutraj je naznanil bržojav. Trsta, da je tamkaj nenadoma umrl predsednik višjega deželnega sodišča Karol vitez Defacis. Pokojnik je imel še 56 let. Kot uradnik je bil ranj v seskozi pravičen. Slovenci ga poznajo kot takega še ko je služboval v Tolminu. Kot predsednik okrožnega sodišča v Gorici si je pridobil splošno spoštovanje. Vedno je povdarjal, naj uradniki občujejo s strankami prijazno in v njihovem jeziku. Spoznal je neobhodno potrebo znanja slovenskega jezika na sodišču v Gorici in to tudi zahteval od podrejenega uradništva. V uradovanju se je strogo držal principa: Vsaki narodnosti svoje. Slovenci smo videli vitez Defacisu pravičnega uradnika. Kar je bil imenovan predsednikom višjega deželnega sodišča, smo z veseljem bil lježili to vest. Le škoda, da je ostal na tako važnem mestu le malo časa. — Pogreb, ki se je vršil v petek, je bil veličasten. Iz Gorice se je podalo k pogrebu več višjih sodnih uradnikov. N. p. v. m.!

Zakaj ne morejo nič delati! — Ni bilo menda še slovenske stranke, ki bi bila imela tako lepo in komodno sirotišče, kakor so je imeli naši takoiimenovani „agrarci“ za minolih volitev. Bil so kot „nova stranka“ nepopisan list, ni se jim ni moglo očitati, nič grajati. Oni pa so imeli nasproti naši stranki lažje stališče; kajti o strankah, ki so dolgo obstojale in delovale, se že da kaj povedati, če ne gre drugače, se zavija

obrekuje. In znano je, da za „šimfanje“ ni treba hoditi v šolo. — Pa minuli so lepi časi volitev, minuli lepi časi objubi, nastopila je doba resnega dela, ali za „agrarce“ ne; oni še vedno vstrajajo pri objubah, katere po shodih prodajajo po ceni kot Čič očet in ne poznajo niti pregovora: Od samih besedi se človek ne redi. Na delo za kmeta niso začeli niti še misliti. Slika njih napredka je njih „Glas“. Tako venelo življenje mislijo še nadaljevati; kajti v „Našem glasu“ se izgovarjajo: „Pod temi razmerami, ki sedaj vladajo in ki jih je vsvarila ljudske stranke (ta je seveda še zmeraj „jeruzalemski kozel“) razdirajoča politika, je absolutno nemogoče vsvariti kaj stalno koristnega za naše ljudstvo.“ — No, to je pa zares ceni izgovor! Ali ljudstvo bode kmalu znalo dati temu izgovoru tudi primeren odgovor: Ko ste objubljali, vam ni bila „razdirajoča politika“ nič na poti! — Mi pa temu izgovoru odgovarjamo: Delo naše stranke za ljudstvo lepo napreduje tudi vzlic oni „razdirajoči politiki“.

Da, da, pri prihodnjih volitvah pojde „farbanje“ nekoliko težavneje.

Slovenski skladatelj dr. Benjamin Ipavc umrl. — V Gradcu je umrl eden najprijetnejših slovenskih skladateljev, brat nedavno umrlega dr. Gustava Ipavca, dr. Benjamin Ipavc.

Slava njegovemu spominu!

Premeščenje koperskega učiteljskega. Starikava teta „Edinost“ ne zamudi prilike, da se obregne ob nas ali naše poslance. Zadnjič je prinesla dopis, da je ustanovitev italijanskega učiteljskega v Gradiški dognana stvar, dočim da je slovensko učiteljske še povsem negotova stvar; potem hvali furlanska poslanca dr. Bugatto in Faidutti in vpraša — seveda — ali poslanca Fon in dr. Gregorčič nič ne delata ali pa morda nimata vpliva pri vladi. Na te opazke se nam ne zdi vredno, da odgovorimo; toda pribijemo ta-le dejstva, da osvetlimo hujskajoče namene „Edinosti“:

Za slovensko učiteljske je postavljenih v državnem proračunu lani 4000 K, letos drugih 4000 K in poleg tega še 12.000 K; za italijansko učiteljske lani nič, letos pa celih 3000 K! Za slovensko učiteljske toraj skupno 20.000 K, za italijansko 3000 K. Iz tega je razvidno, kdo je bližji svojemu cilju. „Edinost“ bo pa morda trdila, da se s 3000 K ustanovi učiteljske?!

Podoba Matere božje svetogorske je razstavil g. Gyr v Corso Verdi v Gorici. Njegova t-ditev, da je ta podoba prava in avtentična t. j. prav tista, ki jo je patriarh M. Grimani daroval l. 1544 svetogorskemu svetišču, je nekoliko predrzna.

Volitve v trgovsko zbornico — se bodo vršile dne 12. in 13. januarja 1909. Dne 12. jan. bodo volili trgovci, dne 13. pa obrtniki. Lahki se že pripravljajo na te volitve in bodo uže tako potrbeli, da zmagajo. Slovenci se tudi bljejo.

Osebna vest. — Gosp. Julij Nardin, profesor na mestni realki v Idriji, je definitivno nastavljen istotam.

Samomor. — V Gradišču ob bli se je s samokresom ustrelil 72-letni Nikolaj Cosini, podžupan, veleposestnik, in lekarničar. V smrt so ga gnale nesrečne družinske razmere.

Regnikola — so te dni aretirani v Červinjanu in sicer nekega Frana Aldrina. Razžalil je javno našega cesarja.

Umor. — Kot uradnik pri „Goriški ljudski posojilnici“ v Gorici je služil sed leti neki Pohlín, kateri je prišel s furlanskega v Gorico v prvi vrsti zato, ker ga zvabile sem razne osebe, ki so vone takrat ljud. pos. in „Pevsko in glasbeno društvo“, kajti takrat so rabili tenorista

pri pevskem društvu. In tak tenorist je bil že prej imenovani Pohlín. Ta Pohlín se je poročil, ako se ne motimo, z neko Štajerko. V Gorici pa ni ostal dolgo časa. Sedaj je služboval kot uradni vodja posojilnice v Radovljici. Z ženo, kakor so drugi opazovali, se nista popolnoma razumela. Pravijo, da temu je bila v veliki meri kriva ona, ne baš uzorna soproga. Uže ko je bil v službi v Gorici, je bil bolehen. Nekateri pravijo, da je petje škodilo njegovemu zdravju. Zdravja je bil torej šibkega. — Minuli teden v četrtek je pisal domu. Po kosilu opoldne se je ulegel na divan. Ko je spal na divanu, ga je nekdo ustrelil v sence. Bil je smrtno zadet. Živel je še nekaj ur. Revolver so našli na mizi. Pravijo, da je samomor izključen. Našli so ga na tleh v krvi. Preiskava je dognala, da je bil ustreljen, ko je ležal vznak. Tudi druge okolnosti govorijo, da je samomor izključen. — Njegovo ženo ni preveč zanimalo, ali je mrtev ali živ. Le čudila se je, li more biti človek še živ s kroglo v možganih. Njeno čudno obnašanje se je zdelo jako sumljivo ob smrti Pohlínovi. Po Radovljici pa je bilo dobro znano, da Pohlín, kakor njen soprog, ji je bil na poti. Vsled tega je preiskovalni sodnik spravil ženo in mater v zapor. Sumi se torej, da je žena umorila lastnega moža s kroglo iz revolverja, ko je ta na divanu zadremal. Sicer pa dožene preiskava podrobnosti. Pokojni Pohlín je bil v našem mestu dobro znan.

— Z novim topom so te dni poskušali streljati v bližini Trsta. Taki topovi so namenjeni za trdnjave. Zadel je daljavo 8000 m.

Mestne novice.

m Družinski večer priredi v torek ob 8. uri zvečer S. K. S. Z. v svojih prostorih. Na vspeh bodo lepe skioptične božične slike, slovenske pesmi na gramofon in deklamacije. Somišljeniki in člani: Dobrodošli!

m Kruh podražil. — Goriški peki so sklenili podražiti ceno kruha za 4 vin. pri kilogramu. Ljudstvo, posebno revno, jim gotovo ne bo hvaležno za to — „uslugo“.

m Veselica „Slovenskega sirotišča“ v proslavo 60-letnice cesarjeve, ki je bila v nedeljo, se je prav dobro obnesla. Dvorana pri „Jelenu“ je bila polna. Zelo je ugajal prizor s petjem: „Zapuščena sirotica“, ki jo je predstavljala petletna deklica Zorkica Birsca. Tudi igra: „Pri gospodi“ se je prav dobro obnesla. Gosposodične igralko: Pavla Černigoj, Berta Škrjanec, Alojzija Medvedšek, Petrina Pahor in Marica Podgornik so žele obilo pahvale. Domačo skladbo: „Tuji pevec“ je proizvajal g. L. Lukežič. Spremljal ga je na harmoniju preč. g. Kokošar, ki je tudi petje vodil, za kar mu je bilo zbrano občinstvo zelo hvaležno. Prvo pesem: „K šestdesetletnici cesarjevi“ je pevski zbor ponovil. Občinstvo je zahtevalo še pri drugih točkah ponovitve, a se ni moglo ustreči, ker je bil program obširen in bil bila veselica trajala predolgo. Pesem: „Ob šestdesetletnici cesarjevi“ je predaval deček Gvido Pahor, pesem: „Bog za vse skrbi“ pa dekletce Anica Besednjak. Slavnostni govor je imel č. g. dr. A. Pavlica, čegar glavne misli objavlja današnji „Primorski list“. Nastop g. E. Klavžar je v deklamaciji pesmi „Graničar“, je napravil na občinstvo globok vtis. Dvorana, ki je bila dovoljena brezplačno, za kar je društvo „Slovensko sirotišče“ vodstva hotela zelo hvaležno, je bila ukusno opravljena. Na odru je bil postavljen kip cesarjev. Pred odrom ste bili postavljeni zastavi „Slov. katol. delavskega društva“ in društva „Skalnica“ in sicer prav primerno, ker ste ti dve društvi veliko storili za „Slov. sirotišče“. Med občinstvom smo opazili od-

lične osebe: Dvornega svetovalca grofa Henrika Attems-a, vodjo Pirjevca, predsednika veteranskega društva Jacobi-ja z velec. soprogo, svetnika Vodopivca, nadzornika Finšger-ja z velec. soprogo, g. c. kr. pošl. nadkont. in župana Furlani-ja in dr. Visokorodni gospod Andrej baron Winkler, ki se ni mogel udeležiti, je poslal društvu svoj prispevek. Tudi v gmetnem oziru se je veselica dobro obnesla. Dohodkov je bilo 300 K 40 v. Dekletci Anica Besednjak in Pavla Podgornik ste nabrale za sirotišče mej občinstvom 38 kron 38 v. Za veselico ste požrtovalno sodelovali gospici Gabrijela Abram in Podgornik, katerima je z vspehom trud obilo poplačan. To velja tudi o drugih rodoljubnih osebah, ki so sodelovale.

Društvo „Slovensko sirotišče“ je odposlalo kabinetni pisarni Njega Veličanstva cesarja sledečo brzojavko:

Praznovaje šestdesetletnico slavnega vladanja Njega Veličanstva pošilja društvo „Slov. sirotišče“ iskrene čestitke in izraze neomejene udanosti.

m Ogenj — je buknil v nedeljo zvečer na Solkanski cesti in sicer v hiši nekega Mascalcin. Nevarnost je bila, da se ogenj razširi tudi na sosedne hiše. Hitro so bili poklicani mestni ognjegaoci, ki so po velikem trudu ogenj omejili in pogasili. Škoda je precejšnja, pa je krita z zavarovanjem.

Iz goriške okolice.

g V Grgarju bo v soboto na dan sv. Štefana ob 4. uri popoldne v prostorih g. Andreja Miljavca skioptično predavanje. Vabljeni so vsi!

g Veselica v Podgori. Prihodnjo nedeljo t. j. dne 27. t. m. priredi telovadni odsek kat. slov. izobraž. društva v Podgori veliko veselico ob 3. uri in pol popoldne v veliki dvorani g. Štefana Breganta tik železniškega nasipa. Vspored: 1. Volarič: „Ti osrečiti jo hoti“, moški zbor; 2. Nastop telovadcev; 3. Zmajski: „Domorodkinji“, deklamacija; 4. Veselogra v 8 dejanjih „Čevljar“; 5. „Stara mati“, deklamacija; 6. Volarič: „Slovan na dan“, mešan zbor; 7. Komični prizor: „Simplicij Žolna“; 8. S. Gregorčič: „Kmetki hiši“, deklamacija. — Med posameznimi točkami svira tamburaški zbor oziroma poje pevski zbori drugih društev. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejmejo. — K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

g Štirje regnikoli aretirani, trije pobegnili čez mejo. — V Sovodnjah se nahaja uže par let neka družina iz Italije po imenu Tonarini, ki plete iz debelega ljubovja koše za sadje. Ta družina ima vedno po 8—10 delavcev tudi iz Italije in sicer iz Toškane. Do sedaj je ta družina živela za-se, delali in plekli so cele noči, ob nedeljah so tudi delali. Brigali se niso ne za cerkev, ne za šolo, čeravno imajo šoli dorasle otroke. Živeli so zase, le tu pa tam se jih je videlo ob nedeljah kolovratiti po občini. — Na cesarjev jubilej so se podali v krčmo g. Roka Devetak, ki se nahaja ob urodu občine Sovodnje ter tam pili in peli po svoje. V krčmi je bilo tudi več domačinov, ki so peli in pili. Regnikoli so tako pili, da so pozabili, da se nahajajo v Avstriji in posebno pa še, ko se je ravno ta dan obhajal cesarski jubilej. Ne ve se kako in zakaj, so začeli peti Garibaldijevo himno in upiti baje tudi „Viva Garibaldi“, „Viva Italia“ itd. Domačini so o tem molčali takrat. To pa je prišlo do ušes orožnikov, ki so začeli stvar preiskati. Konec preiskave je bil, da so minuli petek aretirali v Sovodnjah gospodarja regnikola in še tri njegove delavce tudi regnikole. Pripeljali so jih

v goriške zapore. Drugi trije ali štirje delavci regnikoli so jo, videč to, pobrisali iz Sovodnj preko meje v blaženo deželo Italijo.

a Padel je v Dornbergu 20-letni Andrej Slejk na tla tako nesrečno, da si je zlomil roko. Spodrsnilo se mu je na zmrznjenem svetu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

„Primorski List“

mora imeti vsaka družina. List ima dopise in poročila iz cele dežele.

Iz ajdovskega okraja.

a Iz Rihemberga. — „Kršč. soc. izobraževalno društvo“ v Rihembergu otvori na praznik sv. Štefana dne 26. t. m. ob 3 in pol popoldne društveno knjižnico. Ob enem bo tudi predavanje. Predaval bo g. dr. Brecej o tifusu in krvavi griži. Prostor pri Vidmarju na Preserjih. Vstop je dovoljen le članom, ki so vabljeni, da se zanimive prireditve polnoštevilno udeležijo.

Odbor.

Iz kanalskega okraja.

kl Anovo. — V nedeljo dne 27. t. m. bode na Goljenjempolju slovesno odlikovanje starega vojaka, ki je pod Radeckijem služboval, Štefana Markiča z Anovega št. 3. — Vsi stari in mladi vojaki se bodo te redki slavnosti udeležili, kakor na dan jubileja presv. cesarja. — Vabijo se iz cele občine k obilni udeležbi.

Iz tolminkega okraja.

t Iz tolminske okolice. — V nedeljo 21. t. m. je priredila takozvana agrarna-laži-kmečka stranka javen shod v Tolminu. — Znani Mermolja je ponavljal svoj slavnoznani govor, kojega se sliši pri vsakem agrarnem shodu. Shod je sicer sklicala kmečka stranka — a poslušajoče občinstvo ni pripadalo kmečki stranki — kajti večino so tvorili le tolminski in okoličanski liberalci. Predsedstvo je bilo isto kot na zadnjem Gabrščekovem shodu. Učiteljstvo je bilo seveda tudi zastopano po g. Kašci in g. Kutinu, oba pristna agrarca, kaj ne? Okoličani saj jih bodo poznate, — enkrat so hudi liberalci, drugikrat se pa hlinijo kot največji kmečki prijatelji. Kmečko ljudstvo pa ve dobro, da sedanje liberalno učiteljstvo kmečkega stanu ne bo rešilo dasiravno je g. Kašca v svojem govoru hvalil učiteljsko ljubezen do kmeta, nesebičnost učiteljskega stanu — med tem, ko marsikateri nunc, tako je izjavil, — zapusti tisočake svoji kuharici. G. Kašca: Lastna hvala, cena mala. Cela agrarna komedija je napravila na poslušalce tak utis, da agrarna stranka ni nič drugega kot liberalci v drugi bolj hinavski obleki (kmečka stranka) — ki ima namen zvabiti kmečko ljudstvo v liberalen tabor. Kmetje, okoličani, razsodite zdaj sami, kakšne stranke se vam je okleniti. Varujte se volkov v ovčjih oblačilih.

Okoličan.

t Volčanski hribi. — Po naših volčanskih hribih prebiva dobro in pošteno ljudstvo, ki ga do zdaj še ni okužil duh liberalizma. Tuk. prebivalci so trdna opora S. L. S. in njenim načelom. V naših lepih Volčah pa je peščica prav zagriženih liberalcev, ki so pa doma ves ugled izgubili, kar so pokazale zadnje obč. volitve, pri katerih so popolnoma propadli. Sedaj hodijo ti sladkoustneži k nam in se nam sladkajo in

dobrikajo. Nekateri so prišli v ovčjih oblačilih in razlagajo, koliko škode je Gregorčičeva stranka deželi naredila; dalje kako naši pošteni možje v starešinstvu nič koristnega ne delajo, da bi se moglo starešinstvo razgnati in nove volitve razpisati. Seveda se jim sline cedijo in bi radi prišli zopet v starešinstvo. Nesramneži, o dr. Gregorčiču kar molčite in ne obrekujte ga, kajti to je grdo od vas. Dr. Gregorčič je delal, dela in bo delal za svoje volilce, kakor bi ne delal noben drugi poslanec. Zato ker je vesten, pravičen in nesebičen, ga mi ljubimo in spoštujemo. Ko sem slišal tako obrekovanje o dr. Gregorčiču, sem se zmisli na Simon Gregorčičovo tožbo:

„Pravico v grob so devali,
pri grobu jaz sem bil;
pogrebci so prepevali,
a jaz solze sem lil“.

„Primorski List“ naj si vsaka hiša naroči, ker tam bomo zvedeli, zakaj se bije boj v naši deželi, kako možje so ene ali druge stranke, kateri nam želijo pomagati, kateri nam škodovati. Ko bodo potem k nam zopet prišli naši pobiti liberalni agenti, vzemimo brezovko v roke in jim pokažem, pot nazaj od koder so prišli, ter recimo jim, da mi stojimo ravno na onem stališču, na katerem so stali naši očetje. Vprašajmo jih, kaj so dobrega storili naši liberalci za kmeta! Nič drugega kakor to, da vlačijo po svojih zobeh najbolj poštene možje in žene v naši fari, da podpirajo tiste, ki so nepokorni sv. cerkvi, papežu itd., da zavijajo resnico, laž pa povzdigujejo. Ker sedaj oni ne morejo vladati, so se spravili pa na našo stranko z obrekovanjem in natolcevanjem. Pustite našo stranko v miru, kakor mi vašo pustimo. Ako ne, bomo pa veliko svetilnico prižgali in v vaše gnezdo posvetili, da bodo vsi vedeli, kaj delate vi podpiratelji „Slovenskega Naroda“, „Soče in „Primorca“.

Lepodolski.

t **Javno predavanje priredi izobraževalno društvo Soča pri Sv. Luciji v salonu gostilne Vuga dne 27. t. m. koj po večernicah. K obilni vdeležbi vabi najvljudneje — odbor.**

t **Z vlaka Gorica-Sv. Lucija.** — Mlad fantič, ki so mu ravnokar začele brkice poganjati, začne velepolitičen pogovor z dvema ženskama: „Imeli ste petega shod pri Sv. Luciji?“ Ena žensk: „Ne petega, trinajstega je bil shod“. On: „Ne mislim tega, ampak kmečki shod, ki ga je imel Mermolja pri Vugu. Čudno, zakaj pri Vugu, ki je klerikalec“. Ona: „Jaz pa vem zakaj: zato, da bi zbornali k Vugu kaj več ljudij skupaj za agrarno stranko“. On: kazaje na moža, ki je bil malo opit: „Vidite, ta je klerikalec iz Levpe. V Levpi so vsi klerikalci“. Ona: „Zakaj pa to?“ Odgovor za to je izostal. On: „Vsaka mačka svoj rep hvali“. Ona: „Kaj ste pa Vi?“ On: „Jaz sem, kar sem“, (tako je rekel Bog Mojzesu iz gorečega grma. Op. ured.) Ona pa: „Jaz sem klerikalka“. Odgovor: „Saj se Vam vidi!“ Ona konča na to političen pogovor in pove pozneje drugim, da ni samo „Jaz sem, kar sem“, ampak ob enem tudi učitelj v Lomu. Klerikalci v Levpi, povejte mu, kdo ste Vi? Oni, ki je slišal.

t **Hudajužna.** — Vsled sklepa odborove seje z dne 20. dec. bode pri kmečki hranilnici in posojilnici v Hudajužni obrestna mera od 1. januarja 1909 po 5 od sto, t. j. od vsakih 100 K bo plačal dolžnik letno 5 kron.

Vsled enakega sklepa ne bodo od 1. januarja uradne ure ob nedeljah, kakor do zdaj, ampak vsaki torek od 11. do 12. in vsako prvo nedeljo od 3. in pol do 4. in pol.

Opozori se tudi vlagatelje denarja, da po možnosti sami izročajo denar posojilnici in ne po drugih, ker za

morebitne pomote ne bo odgovorna hranilnica.

t **Poljubinj.** — Predavanje s skioplikom smo imeli pred 20 dnevi, katerega so se udeležila poljubinsko, zatolminsko in volčansko društvo v Tolminu in ne v Poljubinju, kakor je bilo v predz. št. „Prim. Lista“ pomotoma poročano. Predavanje se je vršilo v Tolminu v novi hiši tik cerkve. „Slov. kat. izobraž. društvo“ v Poljubinju se najsrčneje zahvaljuje „Slov. dijaški zvezi“ za podarjene knjige. Bog povrni vrlim darovalcem! Odbor.

Iz cerkljanskega okraja.

c **Cerkno.** C. kr. čipkarski tečaj je nastanjen v našem krasnem „G. domu“. Šola je začasno v dvorani pisarna pa v pritličju. Prometa je silno veliko. G. profesor Vogelnek od osrednjega tečaja na Dunaju, ki je te dni tukaj nadzoroval, se je izrekel, da bo treba nastaviti najbrže še eno učno moč. Šola je prenapolnjena in pisarna je naravnost oblegana. Pa pravijo, da te šole ni bilo treba! Proti njej agitirajo nekateri in sicer s tem, da lažejo, češ, da vsaka, ki se bo vpisala, bode morala čipkati celo leto in tudi poleti ob košnji! To pa ni res. Vpis ne stane nič, ne zaveže nikogar za nič; papirce dobivajo vsolanke zastoj in klekla lahko kdo — hitro ali počasi in če par mesecev poleti, ob hudem delu mnoge ne bodo čipkale, jim tega nihče ne bo štel v zlo; ampak tudi gospica učiteljica pojde takrat na počitnice! — Opozarjamo vse čipkarice, da prebero članek v zadnjem „Prim. l.“, ker je zanje važen in koristen! —

c **Jabolka** so vendar šle ali pa še pojdejo v — denar! Niso draga, m. stot po 8 K; ali bolje je nekaj, ko nič! V občino bo prišlo nad 50.000 K. Za odjemalce si je poleg našega lepega pevajočega „Km. društva“ posebno prizadel g. poslanec Kosmač, zakar mu bode izrečena zahvala. —

c **Obletnico sv. misijona** smo slovesno obhajali dne 6., 7. in 8. t. m. in sicer s tridnevno ter s 40-urnim javnim češčenjem Najsv. Udeležba je bila prav ogromna; čestivcev smo šteli ob vseh urah lepo število. Posebno so se odlikovala dekleta in pa moški narasčaj. Slava! — Govore so oskrbeli gg. duhovniki čestivci iz dekanije.

Iz bovškega okraja.

Bovec. — Ker čitamo dan za dnem o naših agrarcih, kateri pravijo, da edini zastopniki kmečkega stanu so oni, ki pa za kmečki stan niso napravili še nič in stojijo pred nami z golimi obljubami, da „bodo delali“, hočemo jim pokazati, da takozvani agrarci na Bovškem so protikmečki, so proti koristim ubogega kmeta.

Agrarna stranka, ki prireja shode po deželi in se je v zadnjem času vrgla tudi na naše hribe, ni napravila v skoraj dveletnem obstanku nič, popolnoma nič. Samo zabavlja proti S. L. S., katere neumorno dela za gospodarsko organizacijo. Ni ene zadrage, in ene posojilnice, ni ene občekoristne naprave ni oživila agrarna stranka v dveletnem svojem obstanku. Kako naj ji torej verjemo, da bo delala kasneje, ko še v začetku, ko bi morala stopiti z dejanji na shodih pred ljudmi, da bi ji kaj verovali, ne dela nič, kakor samo zabavlja!

Da tudi bovški agrarci ne napravijo malo ali nič koristnega za nas kmete, hočem s par vrsticami dokazati.

Bovsko starašinstvo je imelo sejo, pri kateri se je sestavljal prevdarek za l. 1909, torej važna seja. Županstvo je stavilo v površen prevdarek 85 od sto doklad na zemljiški davek. Nakrat se je

čulo od naših agrarcev, da se mora ta davek zvišati. Znani agrarec Izidor Ostana je predlagal, naj se zvišajo doklade na zemljišče na 100 od sto. Pristaš S. L. S. Fran Mišic je predlagal, naj obvelja predlog županstva namreč 85 od sto. Čujte sedaj! Vsi agrarni starešini glasujejo za Izidorjev predlog, torej proti nam kmetom in posestnikom. Škandal! Ali se bodo še štilili naši agrarci, da so oni edini rešitelji kmeta? Ugonobljalci kmeta so, ne pa rešitelji! Tukaj so jasno pokazali, da so jim kmečke koristi deveta brig. Obžalujemo, da imamo v bovškem starašinstvu take zastopnike.

Drugi slučaj, da niso bovški agrarci prijatelji kmeta in njegovih koristi, so dokazali s tem, da ne marajo javne občinske tehtnice, katera bi bila v splošno korist celega bovškega okraja, posebno pa občini Bovec. Od glavarstva v Tolminu je došel županstvu dopis, da so dovoljeni v Bovecu živinski sejmni s pravicami, katere ima županstvo pri istih. Da bo imel Bovec z vsakim sejmom koristi, o tem ne govorimo. Take prilike je treba torej izrabiti v občinsko korist. Da je občinska tehtnica neobhodno potrebna o priliki sejmom, to vemo vsi, a naši agrarci, ko se je o tem predmetu v starašinstvu razpravljalo, niso bili za to, da bi se postavila občinska tehtnica. Zakaj? Ker bi bili nekateri s tem oškodovani! Tukaj so spet pokazali, kako jim je mari občinska korist. Tehtnica bi občini nesla lepe dohodke, s katerimi bi se lahko odbilo nekaj zemljiškega davka! Šjor no, tehtnice ni treba, zemljiški davek zvišati, to pa! To so Vam agrarci! — Tehtnica bi mnogo nesla. Ali bi se ne lahko tudi pri nas upeljala prodaja živine na živo vago, kakor delajo po drugih deželah, koder so ljudje bolj praktični! Županstvo naj ne šteti s takimi napravami, ki bi donašale občini lepe dobičke. Saj za druge naprave, ki niso nam kmetom koristne, ima naše županstvo mnogo denarja! Mojn nasvet bi bil: Županstva na Bovškem naj izposlujejo pri bovškem županstvu, da prej ko prej ustanovi živinski sejm in postavi občinsko tehtnico; dalje da bi se ljudi pripravilo do tega, da bi prodajali govedo na živo vago, kakor prodajajo teleta.

Pokažimo se pa mi kot pravi in resnični agrarci, ko nočejo biti naši občinski predstojniki, ki se tudi imenujejo agrarci. Kmet S. L. S.

Iz komenskega okraja.

km **Iz Dutovelj** se nam piše: „Gostilničar Ivan Ukmar ima napeljeno v svojih lokalih acetilensko razsvetljavo. Dne 21. t. m. zvečer se je podal Ukmar k aparatu, da bi nekaj popravil. Hkratu pa smo začuli strašen pok tako, da so se bližnje hiše stresle. Acetilenski aparat se je razpočil ter posul velik del zidu hiše, kjer se je nahajal aparat. Zid je Ukmarja zasul in le s težavo so ga izvlekli izpod razvalin po vsem telesu močno poškodovanega. — Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico. — Že mnogo nesreč se je zgodilo pri čiščenju ali popravljanju acetilenskih aparatov. Nauk za imejtelje takih aparatov bi bil: Ne hoditi k istim, ko funkcionirajo, posebno pa ne s svetilko.“

km **Umrla je dne 18. grudnia v tržaški bolnišnici mlada mati, gospa Rožina Milič iz Repniča-Zagradec, rojena Žvolkelj iz Gorenje Branice. Otrok živi. Zalostnemu soprogu in uglednima družinama naše odkritosrečno sožalje!**

Iz sežanskega okraja.

s **Vabilo k „Božičnici“**, katero priredi dekliska šola „Elizabetišče“ v Tomaju dne 26. in 28. decembra 1908 in

dne 1. januarja 1909 v šolskih prostorih. Vspored: 1. „Božična pesem“; 2. „Pozdrav“, govori Anica Cigoj; 3. „Zadoni struna jasna“; 4. „Biseri in cekini“, dramska slika v enem dejanju; 5. „Cesarica pesem“; 6. „Kmetica pri fotografu“, komičen prizor; 7. „Slovenka sem“, pesem; 8. „Božične in noveletne“, deklamacije; 9. „Božična pesem“; 10. „Sv. Frančišek, začetnik jaslice“, božični prizor; 11. „Božična pesem“; 12. Žive slike z deklamacijo: a) jaslice z angelji, b) otroci pri jaslicah; 13. Po dovršenem vpredu sledi šalivo srečanje z raznimi dobitki. Srečke po 10 vin. — Začetek ob 3. uri pop. Vstopnina 40 h, sedež I. vrste 1 K, II vrste 60 v. Preplačila se hvaležno sprejemajo za novo stavbo jubilejne gospodinjske šole v „Elizabetišču“. K obilni udeležbi ujudno vabi „Elizabetišče“.

s **Iz Sežanščine.** — Danes dne 22. dec. je bila v Sežani volitev članov v pogozdovalno komisijo. Nameravalo se je voliti kot zastopnika Antona Muha ml. iz Lokve. Ali liberalna zvijača je tako naredila, da mora biti izvoljen za člana te komisije stari Anton Muha. Vse skupaj pa se je zdela neka komedija in na koncu smo videli, da je bila to le neka liberalna poravnava. Ne vemo, zakaj so izvolili starega Muha, ko še županskega jarma ni mogel prenesti. Poleg tega starega Muha še zraven volitve ni bilo. Sicer pa, kakor rečeno, je bilo vse skupaj le neodkrito sovraštvo med liberalci.

Župan sežanskega okraja. s **Nesreča.** — V sredo je vozil 75-letni Majcen iz Sežane mal voziček proti Tratu. Nesreča je hotela, da je padel na tla. Drug voz, ki je prišel koj za njim, ga je povozil. — Dobil je več ran. Sprejeli so ga v tržaško bolnišnico.

Iz tržiškega okraja.

tr **Iz Jamelj** (Društvo „Potok“) — Pri nas je začel izvirati nov „Potok“, ki bo prav lepo gonil kolesa našemu oštirju Sobanu.

Ta mož je bil že v čudnih gmotnih položajih, a vedno se je znal izkoptati iz zadrege z gostimi plesi, kjer je neizkušena mladina zapravljala trdo pri služene flike. — Seveda pa tudi drugačne znane posledice takih plesov niso izostale. — Takih slabih in dragih zabav pa se je mladina naveličala — a brihna glava našega dohtarja jo je pogruntala. — Ustanovimo društvo — in ni zlodej, da ne bi Jameljci polnili še nadalje žepe našega oštirja. — Da bo polžej vabil Jameljce, dal se je voliti za predsednika, a sedež mora biti seveda v njegovi krčmi. — Koliko slabega je že prišlo iz neke oštarije, vama samo mi očetje — in naše žene.

Jameljci, možje! Kedaj nas bo srečala pamet in naredimo konec takemu poluhjanju! Občinar.

tz **Zločin v Sestlanu.** — V Sestlanu se je minuli teden dogodil tragičen zločin, katerega žrtev sta bili dve osebi. V apnenici, v kateri je bilo do 8 cm vode, so našli truplo poročene žene Jožefe Škabar in truplo Mihe Grabar, delavca v kamnolomu iz Žminj v Istri. Opazovalo se je uže več časa, da poslednji ljubimkuje z Jožefo Škabar in sumi se, da je Grabar potisnil ženo v apnenico, potem še sam v njo utonil. Da ni bil Grabar kaj prida človek, sklepja tudi iz tega, ker so pri raztešenju našli pri njem dolg nož, samokres in več patron. — Sad nevere! Tako žalostnih korakov priveda človek nekrščansko življenje, brezboštvo, nova dobna svobodomiselnost, bogotajstvo, grešne strasti, katerim se človek uže katerih postane suženj.

Govor državnega posl.

F O N A

v državnem zboru 3. decembra.

(Po stenografskem zapisniku).

Poslanec F o n govori slovensko in nadaljuje nemško:

„V Gorici vzdržuje država te - le učne zavode: c. kr. višjo gimnazijo in realko, žensko učiteljsko, deško in dekliško vadnico.

Na prvih dveh zavodih predava se skoraj izključno v nemškem jeziku, dasi jih obiskuje le neznatno število dijakov nemške narodnosti; na vadnicah pričinja se s poukom nemščine že v dragem šolskem mesecu; že v prvem polletju prepušča se nemščini šest ur na teden, materinemu jeziku le osem ur; v tretjem razredu izgine materinščina kakor poučni jezik in se poučuje samo še kakor predmet — menda — štiri ure na teden. Zato je popolnoma izključeno, da bi si mogel otrok prisvojiti materni jezik, in vendar je materni jezik naravna podlaga zdrave vzgoje: samo na njem temelji — kar se priznava povsod in pri vseh narodih — zdrav in sistematičen razvoj duševnih sil otroškega duha.

Dočim bi pa še razumel, da se daje prostora pouku nemščine — če tudi ne toliko kolikor dosedaj — na deški vadnici, mi je povsem nerazumljivo, zakaj se poučuje toliko nemščine na dekliški vadnici.

Deška vadnica je nekaka pripravnica za srednje šole, ki ima — kakor rečeno — nemški kakor poučni jezik; radi tega in dokler trpe te razmere na srednjih šolah, si morajo prisvojiti učenci deške vadnice znanje nemškega jezika.

Vsa drugača pa je stvar na dekliški vadnici; prosim, da si predočite dejstvo, da imamo v naši deželi odino le žensko učiteljsko kakor višji učni zavod za deklice; radi tega se največ deklic bori, da si pridobe prostor na tej šoli, dasi je strokovna šola.

Toda na tem zavodu se do četrtega tedaja sploh ne predava nemško, ampak slovensko. Vprašam sedaj: iz katerega p a m e t n e g a razloga so se morali otroci na dekliški vadnici učiti toliko nemščine? Ali se ne imenuje to po eni strani brezmiselno zapravljjanje časa, po drugi strani pa brezpotrebno in brezsmotreno trpinčenje mladih stvaric?

Kajti s samim znanjem nemščine se pri nas ne pride daleč!

Pomanjkljivo znanje materinščine se pa pozneje na učiteljski le težko odpravi in jaz smem tukaj trditi — žalibog, ne da bi se bal ugovora, da je le malo učiteljic, ki bi obvladale popolnoma lastni materini jezik. Ta nedostanost pa upliva kakor strup na vse naše izobraževanje, ker se njen učinek prikaže zopet na dan v ljudski šoli.

Široki prostor, ki je odmerjen nemščini na vadnicah, ima čisto naravno posledico, da se mora zanemarjati materinščina in realne predmete tako, da priuša vadniški učenec ob svojem vstopu v srednjo šolo — bodisi gimnazij ali realka — konaj najelementarnejše pojme o realijah in jako prekarno znanje materinščine in žalibog je le preveč razumljivo, ako tožijo profesorji na goriških srednjih šolah, da so vadniški učenci pomanjkljivo izobraženi.

Nič bolje pa si ni učenec, ako se napoti v srednje šole skozi ljudsko šolo. Na ljudski šoli se namreč pri nas ne poučuje nemščine. Da si kolikor toliko prisvoji ta jezik, mora učenec po dovršeni ljudski šoli obiskovati vsaj še pripravnico, ki naj mu vtepe nekoliko znanja nemščine; valed tega se mora podati vsaj jedno leto v mesto, mora zgubiti jedno leto, in kaj pomenja jedno izgubljeno leto za dijaka in za njegove

redno ne bogate stariše, je pač vsakomur jasno.

Slovenski dijak vstopi toraj v srednje šole z več ali manj pomanjkljivim znanjem nemškega poučnega jezika, večkrat tudi materinega jezika in z nezadostnim znanjem realnih predmetov.

Kako si je mogoče misliti, vprašam, da si ob takih odnošajih naša mladina prisvoji vso učno snov, kojo se jej predava v tujem jeziku? Kako je mogoče, da ima dijak na predmetih ono veselje, ki naj ga vlačih knjigi in k predmetu samemu? Ali ni velika nevarnost, da se marljiv dijak, koji pa ne razume in ne more razumeti učitelja, uči le mehanično in da samo na pamet recitira materije, katere bi moral popolnoma razumeti?

Vže iz teh priprostih in — kakor mislim — prepričevalnih razmišljanj, ne glede na narodne ozire, ki so pri vsakem nrodu etično utemeljeni, proizhaja jasno, kako opravičena je naša skozi desetletja vedno zopet ponovljena zahteva, da se goriške srednje šole ponarodijo in, v zvezi s tem — da se korenito preobnovajo vadnice, da bo pouk odgovarjal načelom pametne pedagogike. — (Jako dobro!)

Ampak k temu prihaja še nekaj:

V prejšnjih letih se je predavalo od nekotih profesorjev na najnižjih razredih goriške gimnazije v slovenskem jeziku: pouk se je vršil izborno, vspehi so bili skozi in skozi zadovoljivi. Kasneje se je to postopanje vstavilo; vendar pa je še ostalo nekaj profesorjev, ki so imeli gorko srce za dijake, ki so vednoma poznali jezik mladine in so jej pomagali preko težkoče nemščine, dobro vedoči, da je jezik samo sredstvo, da se ljudje mej seboj razumevajo.

Odtlej pa so se stvari korenito premenile: dijaki se niti več ne uvrščajo v paralelne razrede po narodnosti, ampak brez izbere — menda po alfabetu.

Razlog je jaseu — konjsko kopito preočitno!

Razun tega prihajajo k nam suplenti in profesorji iz nemških krajev, ki mislijo, da smejo zahtevati od naših srednješolcev ravno toliko, kolikor v krajih, kjer se govori in poučuje samo nemško.

Očitno se je celo v listih nekaterim teh gospodov — rečem, da so mej nem. profesorji tudi spoštovanja vredni in povsem nepristranski šolniki — da, ker so vzgojeni v nemškonačionalnem vzdušju, iz šovinističnih razlogov ne prav postopajo napram slovenskim dijakom. Za to pa nimam dokazov in nočem tega očitanja tukaj vzdrževati; zahtevam pa v imenu naše siranke, da visoka vlada pošlje k nam samo takošne profesorje, ki temeljito poznajo naše razmere in so veščji jezika mladine, ki jim je poverjena.

Vže v pretečenih zasedanjih sem opozarjal visoko vlado na nedostatnosti, ki vladajo na goriških srednjih šolah, zato jih tukaj ne bom ponavljal.

Obrniti pa se moram na vlado z resnim opominom, da se otrse vpliva nemških poslancev in da naredi enkrat konec sramotnim odnošajem, po katerih vladajo v naših deželah izvestni nemški poslanci, ne pa naučna vprava. Primorje pripada Primorcem in naši zavodi in uradi naj ne bodo preskrbovalnice za tujece. (Živahno pritrjevanje). To podörtam prav posebno radi tega, ker naša mladina izgubava valed vednega priseljevanja iz drugih dežel vse upanje, da si dobi kedaj v svojej domovini nameščenje, katerega si drugod priboriti ne more. Nočem trditi, da se z našo mladino navlašče tako ravna, da bi se jej vzelo pogum in da bi se jo odstranilo od učenja, toda prokleta podobno je temu.

Kaj pa neki pomenjajo izvestni provizorji? Provizorij v deželuem šol-

skem nadzorništvu, v vodstvu realke, na stolici za klasično filologijo! Zakaj se zadnji dve mesti sploh nista razpisali? Ali pa nimamo morda gospodov, ki bi ta mesta zavzemali? Je pač nov sistem, namen je stari, samo, da se je postalo nekoliko previdnejši. Vsekako bodemo stali na straži!

Stara naša zahteva je nadalje premeščenje slovenskih tečajev koprškega učiteljskega v Gorico. To nam je vlada vže davno obljubila in, kakor marsikaj drugega — ne izpolnila.

V resnici je skrajni čas, da pride ta zavod proč iz Kopr. Prostori v pritličji so vlažni, temni, leže pod višino ceste in so bolj podobni kletem nego šolskim sobam. (Čujte, čujte!); četrta metra pod podom leži voda (čujte) ali pa celo človeške kosti! Poslopje je bilo namreč nekoč samostan. Vse je tako protizdravstveno, da bi okrajni glavar bil moral zavod vže davno zapreti. Stoji dejstvo, da prihaja na vsakega dijaka 50 in več absenc na semester. Najbolj razširjene bolezni so revmatizem, pljučne in črvesne bolezni kakor posledica nezdravih prostorov.

Prosim voditelja naučnega ministerstva, naj si da o tem poročati, ako mu razmere niso znane.

Zavod pa se mora premestiti v Gorico, ker mi Slovenci ne moremo dopustiti, da se vzgajajo naši bodoči učitelji v vaseh.

Sicer pa vprašam, kje naj dobi 140-150 ljudi izven Gorice stanovanja? Jaz ne poznam nikjer na Goriškem take vasi ali takega trga.

Izjavljam toraj, da stoji naša stranka vedno in trdno na stališču, priznanem tudi po visoki vladi, da se morajo premestiti slovenski tečaji v Gorico.

Spominjam pri tej priliki na dejstvo, da se je nahajal ta zavod pred 30 leti v Gorici in da je celó goriški župan ugovarjal, ko se je tedaj odredilo premeščenje zavoda v Koper! (Čujte, čujte!)

Sodim zato, da so sedanjemu oporu italijanskih poslancev krivi samo oziri na šovinizem nekaterih kričačev v Gorici.

Mej tem pa je postalo aktualno tudi vprašanje vstanovitve italijanskega vseučilišča ali vsaj pravne fakultete.

Mari mislijo gospodi res, da dobé takošen zavod brez našega privoljenja? In kako naj mi glasujemo (za italijansko fakulteto v smislu italijanskih želja, ako se Italijani tako obnašajo napram nam, kakor še zadnjič o priliki demonstracij na jugu? „Fora iščavi! abbasso iščavi!“ so kričali, kakor poročajo listi. Na tak način se naših glasov ne pridobi! Jaz sem mislil, da so nemški in ne naši tđijaki tukaj na Dunaju pretepli italijanske dijake ter jih pometali iz avle in sem menil, da se morajo vendar Italijani spominjati, da naši poslanci v goriškem deželuem zboru že več nego 30 let vedno skupno z Italijani zahtevajo vstanovitev italijanske univerze. Končno je pa vse to stvar trenutnega razpoloženja in mi se po tem ne damo odvrtiti od naših nazorov. Mi presojamo vprašanje iz čisto drugega stališča. Ker je pa stvar že postala aktualna, imam nalogo oddati v imenu „Narodne zveze“ to-le izjavo: (Čujte, čujte!)

V vprašanju italijanskega vseučilišča stojimo na stališču, da se mora zadostiti kulturnim potrebam vsakega naroda. (Jako dobro!) Zato nismo sovražni temu, da se zadosti vseučilišnim potrebam italijanskega naroda. Mi zahtevamo pa, da, ako se namerava vstanoviti v Avstriji italijansko vseučilišče, se istočasno in vsopredno zadosti tudi istim potrebam Jugoslovanov (pritrjevanje!) in sicer tako, da se vstanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani in da se nostrificirajo na zgrebski univerzi po-

loženi izpiti in pridobljeni akademični gradi. (Odobrovanje!)

Brezpogojno pa odklanja vsa združena jugoslovanska delegacija v državnem zboru Trst kakor mesto, kjer bi se imela nastaniti bodoča italijanska visoka šola, in se protistavi vsakemu takemu poskusu z vsemi sredstvi ki so jej na razpolago.]

Po našem mnenju pa nimajo Italijani niti povoda se pritoževati črez zanemarjenje na kulturnem polju; v tem pogledu opozarjam samo na vedenje Italijanov nasproti najprimitivnejšim kulturnim zahtevam Slovencev in Hrvatov.

Pri tej priliki bi bil rad kaj več govoril o naših odnošajih nasproti Italijanom in o izvestnih, na dnevnem redu stoječih javnih pojavih, katere imenno gospod poslanec goriškega mesta jako evfemistično „izrazi mučene duše italijanskega naroda“, toda opustim to, ker nočem zbuditi misli, kakor da hočemo delati zapreke naši vnanji politiki. Morda se ponudi v to druga prilika.

Nekaj pa bi želel tukaj povdariti: Splošno se sedaj pravi in skoraj v vsakem listu se čita, da je bil neopravičljiv pogrešek, da se ni vže davno izpolnilo želja Italijanov v vseučiliškem vprašanju; pravi se, da bi se bilo moralo dati Italijanom možnost, da smatrajo Avstrijo za svojo domovino, zato da ne uganjajo centrifugalne politike.

To je gotovo resnično in je samo obžalovati, da si pustijo naše vlade vse še le izviti in iztrgati. Koliko trpi valed tega državna avtoriteta, to vidimo povsod in vlada ima najmanj razloga, da je razjarjena, ako jej sedaj Italijani vescučilišče — če smem tako reči — izrevolvrajo. (Veselost.)

Mimogrede pa bi vendar hotel govoriti o izjavi ministerskega predsednika povodom streljanja na tukajšnji univerzi, kateri je glasom poročil listov obljubil najstrožje kaznovanje krivcev. Kaj enakega se je ob drugih prilikah izjavilo od strani ministrov tudi proti nam Slovenceu in radi tega si dovoljujem gospoda ministra predsednika opozoriti, da se po zakonu, ki je še vedno v veljavi, nima kaznovati nobenega kaznjivega dejanja najstrožje ampak samo po postavi; sicer mu ne pristojta vrhovna pravica v vodstvu, in vplivanje vpravnih oblastev na sodnike je strogo prepovedano. (Odobrovanje). S kakšnimi občutki naj stopi mladenič pred sodnijo, ako je zvedel iz takih ust, da ne dobi postavne kazni, ampak višjo samo radi tega, ker je bilo njegovo dejanje naperjeno proti Nemcem. Zagotavljam sicer, da take izjave napravljajo v sodniških krogih najmučnejši vtis, ker se valed njih vtegne zbuditi sum na nepristranost sodnikov, kateri nočemo, da se vzbudi.

To pa le mimogrede!

Toraj Italijane se hoče sedaj spraviti do zavesti, da so v Avstriji doma in sicer se jim hoče to zavest s tem vcepiti, da se jim da pravno fakulteto. Da bi le imela ta vspeh!

Toda kaj pa z nami Slovenci na Goriškem in s Slovenci sploh? Mi smemo trditi, da nimamo v goriškem mestu niti jedne ljudske šole, dasi obiskuje naše zasebne šole črez tisoč otrok (Čujte!) mi nimamo nobene trgovske, nobene obrtne šole, nobenega višjega zavoda za deklice, nobene srednje šole, ne realke ne gimnazije — o vseučilišču slovenskem niti govora!

In vendar imamo dvetretjinsko večino v deželi in več nego tretjino prebivalcev v Gorici.

Kako naj se mi čutimo doma v tej državi?

Ali pa je treba, da postanemo nepatrljotični, da zgrabimo za revolverje zato, da se bo ozir jemalo na naše opravičene želje?

Apeliram prav gorko na visoko vlado, da se vendar že enkrat zave svoje dolžnosti, da nam deli pravico in da uvaža resnost časov, da skaže nam svojo naklonjenost z dejanji.

Kajti lepih besedij imamo zares že zadosti. Visoka vlada je izdelala zelo lep — dasi še vedno pomanjkljiv načrt za gospodarsko povzdigo naše dežele. Nisem tako neskromen, da bi mislila, da bomo v kratkem kaj videli. O tem nas žalostno podučuje pritožbe, katere so naši jako častiti tovariši iz Dalmacije tukaj prednašali. To pa vidim tudi sam, ker, vključ obljubi da dobimo 35 novih poš, še vedno niso ustanovljeni poštni uradi v Volčjdragi, v Opatjemselu in Stanjelu, kakor tudi še ni niti izdelan načrt za vravnavo Vipave in sicer samo radi tega ne, ker vlada noče zato dati svojega inženirja, ki je po vrhu sedaj brez dela. Ežino, kar dobiva nekaj oblike je vstanova brzovjavne postaje v Kojškem. Jaz pa sodim, da s par brzovjavnih drogov od Kozane do Kojškega še ne reši pretežega gospodarskega pogina.

Med tem se pa vravnava Soča v Furlaniji!

Jasno je, da te zgradbe veljajo veliko denarja. Jaz sem tako radoveden, da vprašam, od kod pa prihaja prav za prav ta denar? Bržčas ne bo fiksna ideja, ako mislim, da bo skušala vlada po starih izgledih najpoprej Furlane povzdigniti, in da nam prepusti, da kje obličimo.

Saj mi smo patrijotični!

Jaz pravim: vlada naj da Furlanom, kar zahtevajo, naj se smeje italijansko soince nad osrečeno Furlanijo, ampak naj se nam ne smeje. (Veselost). Zahtevam pa, da se takoj prične vravnovati Vipavo in Branico. Vipava odnaša vsako leto veliko množino rodovitne zemlje, ki je za gospodarstvo nepovračljivo zgubljen; Branica je napravila letos, ko je iztopila grozno škodo; ceni se jo na 400.000 K; tudi Vipava je povzročila nesrečo in za to škodo je sodgovorno železniško ministerstvo, ker je opustilo obgrajenju nove železnice vodovje vsaj deloma vravnati, da bi preprečilo poplav, ki se je lahko naprej pričakoval.

Ravno tako polagam vladi toplo na srce, da preskrbi briske in banjske kraje s pitno vodo; nepopisno je, kaj morajo ljudje vsled pomanjkanja vode trpeti. Dogaja se, kakor na Krasu, da morajo včasih ure in ure daleč hoditi, pogosto v pekočem solncu, do bližnje reke, da zajmejo vodo potrebno za ljudi in živino. Kako diši taka voda doma, si lahko mislite, za ljudi gotovo ni užitna.

Ne morem tukaj navesti vseh želja svojih volilcev; mislim tudi, da to sploh ni potrebna, ker vsa jih s častitim tovarišem gosp. dr. Gregorčičem vladi vže pismeno naznanila; vendar smatram za svojo dolžnost, da opozorim prav posebno na to-le, namreč na cesto Golobrd-Britof, Barbana-Fleana-Medana, Karnica-Sempas in na kolonsko bede.

Moral bi sedaj obširno opisati žalostne razmere naših kolonov; toda ta dolžnost mi je odzeta, ker ima visoka zbornica pred seboj poročilo g. dvornega svetnika Schullern-a, kojega je poslalo poljedelasko ministerstvo, da prouči kolonat. To poročilo potrjuje skozi in skozi, kar sem navedel v svojej lanski interpelaciji. Koloni mojega volilnega okraja bodo gosp. poročevalcu posebno hvaležni, ker jih pohvali, „da so na splošno pridni in varčni“. Gotovo mu je tudi pritrđiti, ko izrazi mnenje, „da vsako zboljšanje njihovega stanja vtrdi brezdvomno mej njimi vladajoči patrijotizem in da bistveno povzdigne mej njimi veselje do dela“.

Tej jako resnični pripombi bi hotel dostaviti: Res je! Naše ljudstvo je skozi in skozi zvesto cesarju in državi, ampak ravno, ker je, ne more razumeti, zakaj

vlada zanje tako malo stori. Naši koloni menijo, da so zaslužili večje spoštovanje svojih opravičenih želja in da bi morala vlada, ako razume lastni interes, pričeti v njihovo korist z večjo pomožno akcijo.

Gospoda! Prosim, da ne pozabite, da prebivamo ob meji države in da smo vsled tega predstraže Avstrije. Vlada dolžnost bi bila, da skrbi pred vsem za to, da ima ob meji zadovoljno prebivalstvo, ki si je v svesti, da, ker vlada ugodni potrebam, spada k državi in da dobiva svojo rešitev v tem spojenju z državo. Ne morem pa trđiti, da bi bila država svojo dolžnost izpolnila; videti je sicer, kakor bi se hotela poboljšati, toda zdi se mi, da smo daleč do vresničenja. Ako pa je kje potrebna nujna pomoč, je potrebna tukaj. Z dilatornimi in nezadostnimi sredstvi se tej mizeriji ne pride v okom, treba, da se stvari korenito premene!

Preosnovani predlogi, ki jih stavlja g. poročevalec na 12. in 13. strani so gotovo hvalevredni, brezpogojno je odbravati odpraviteljev robot.

Ampak vsi ti predlogi, izvzemši jednega, se ne morejo drugače uveljaviti kakor potom zakona.

In, gospoda, ne varajmo se: ta visoka zbornica pusti preteči še mnogo časa, preden prinese zakon, ki ga nimamo še v predlogu, kolonom srđno zaželjeno pomoč. (Olobravanje).

Med tem vlada beda naprej, potreba in nezadovoljnost raste vedno bolj in neodvračljiva posledica tega bo, da začne ginevati patrijotično mišljenje v naših krajih.

Po mojem mnenju se da tej bedi v okom priti, da se kolonsko zemljo premeni v malo lastninsko posest. (Zelo resnično!)

Na to sredstvo sicer namiguje „poročilo“, ampak zdrkne orezaj iz jako razumljivega razloga, ker se namreč ne sme zahtevati denarne pomoči od vlade! Drugače se pa vprašanja ne da rešiti.

Jaz si stvar tako predstavljam: Kolonom gre slabo, ampak istotako tožijo gospodarji, da jim posestvo tudi ob dobrih letinah malo vrže. Ako je tako, potem se lahko dobe posestniki, ki so voljni — o vporabi prisilnih sredstev ne sme biti govora — prodati kolonom svoj svet po primerni ceni. Naš kolon pa je navadno vbožen, gospodar torej nima jamstva, da dobi od njega kupnine. Menim toraj, da bi morala država v tacihi slučajih dati brezobrestna posojila, ki bi se amortizirala v daljnih obrokih. Da se pa prepreči, da osvobodjeni kolon vsled zadolženja propade in da postane zopet kolon koga drugega, treba je najti mejo, črez katero bi se zemlja ne smela hipotekarno obrestovati. (Zelo res!) Mislim, da ta razmotrivanja nimajo nikakor značaja „katastrofalnega preobrata“, ampak da se dajo jako dobro vresničiti, seveda samo s pomočjo državnega denarja. Toda kdor hoče pomagati, — se ne sme samo platonično držati.

Končno bi to akcijo lahko prevzeli naši denarni zavodi, samo bi jih morala vlada tako podpirati, da se zaveže jim povrniti morebitno zgubo.

Ako ima pa vlada namen predložiti visoki zbornici zakonski načrt v svrhu preosnove kolonskih razmer, mora to kmalu storiti, a pri tem ne pozabiti na to-le:

Vstanoviti treba komisijo, ki poravnava prepire mej koloni in gospodarji.

Ta komisija naj bi imela pravico razsoditi brez priziva posebno one spore, kjer gre za povraitev poboljšanj.

Ne sme se namreč tukaj prezreti, da so koloni najrevnejši ljudje, ki se le težko odločijo za pravdo z bogatejšim posestnikom, in ki se morajo odpovedati svojej pravici, ker nimajo denarja, da bi si najeli pravnega zastopnika. Po drugej strani gre v tacihi slučajih za priprosta

pravna vprašanja, pogosto za pravne navade in največkrat samo za quantum odškodnine, toraj za vprašanja, koja reši deželna komisija veliko lažje, zanesljiveje in ceneje nego sodnija. (Tako je!)

Iz lastne skušnje kakor sodnik morem pričati, da nimajo takšne pravde nobenega zanimanja za sodnika, ker zahtevajo od njega le redko in malo juridičnega znanja.

Prehajam na vprašanje cest in omenjam, da ima vlada vže v rokah natančen načrt vsih pri nas potrebnih cest; tehnične moči pa, s katerimi razpolaga, so tako neznatne, da ni misliti na resno izvršitev teh problemov, ako se ne pomnoži izdatno inženerskega osebja. Neobhodno potrebno je potem tudi, da se za projektiranje in izvršitev zgradbe vstanovi centrala, ki bi, neodvisno od okrajnih oblastev, se bavila edino le s to nalogo. Ampak še na jedno nevarnost bi opozoril, ki preti našemu cestnemu programu: Vlada namerava prispevati k večjemu s 60% vkupnega potreška; troški za zgradbo cest samo na Kanalskem pa znašajo par milijonov kron! 40% prispevka dežele in interesentov so pa tako ogromne svote, da se jih po mojem mnenju ne bo moglo dobiti. Ako noče vlada, da pade ves tozadevni načrt v vodo, mora brezpogojno povišati državni prispevek, kakor prispeva za ceste Golobrd-Britof, Vrhovlje-Kambreško z 80% potrebščine.

Kdo pa naj plača 40.000 za cesto Kamnica-Sempas? Prosim v tem pogledu visoko vlado, da določeni prispevek poviša, ker bi se sicer projekt moral izjaloviti.

Pryoimenovani dve cesti se je začelo delati že pred leti. Dočim se pa sedaj nadaljuje zgradba gorenje ceste, vstavilo se je popolnoma delo na cesti v idrijski dolini iz neznanih ali vsaj iz nerazumljivih razlogov. Dgrajena je cesta približno dva kilometra; ta del ceste ne združuje nobene vasi z drugo, niti ne z osamljeno hišo. Po prvem kilometru se še vidijo sledovi porabe, ostanek je popolnoma zapuščen. Na vsej cesti raste trava in robide samotarijo tamo; nekoliko odriščev gleda otožno in zavistno na nasprotni breg Idrije, kjer se vije na italijanski zemlji, samo par metrov oddaljeno, vzorno vzdrževana cesta; sredi naše ceste se vzdiguje že par metrov visoko drevo kakor vidno znamenje nemarnosti naše vlade. (Veselost.)

Kakošne so pa razmere v idrijski dolini? Dežela je rodovitna, prebivalstvo pridno in delavno, toda je — človek bi ne veroval — popolnoma ločeno od države. Tamo ni nobene vozne ceste, ki bi vezela deželo s soško dolino ali pa s Krminom.

Ljudje morajo, ako hočejo svoje pridelke prodati v Avstriji, iti v Italijo črez Idrijo, — če stanje vode to sploh dopusti, ker tudi mostov ni — morajo, prišedši na italijansko cesto plačati visoko pristojbino in morajo potem voziti ure in ure, dokler dospó pri Golembrodu zopet v Avstrijo. Razun tega morajo se pustiti spremljati po vsej italijanski cesti po italijanskem financarju, kojemu morajo zopet plačevati predpisano pristojbino — mislim za zgubo časa. Ampak ta organ ni vedno pri roki, ker mora izpolnjevati vendar še druge službene dolžnosti; iz tega prihaja, da morajo naši ljudje čakati nanj včasih po več ur in tako zgubljati svoj dragi čas.

To so vnebovpijoče razmere, ki zahtevajo takojšnje remedure.

Naše cesarju zvesto prebivalstvo pa zafrkavajo in zasmehujejo Italijani, da bode namreč čakalo na večne čase dogotavljenje ceste.

Ako so pa razmere v dolini Idrije obupne, niso manj žalostne na cesti — ako se sme imenovati cesta ilovita zemlja potrošena z debelimi kamni — Barbana-

Fleana-Medana. Ako je ta — recimo toraj — cesta po dežju zmočena, ne more noben voz črez, človek pa hodi po njej samo v največi nevarnosti, da mu čevlji obliče v globokem blatu. Tudi tukaj je nujna pomoč potrebna.

Visoka zbornica! Prosim oproščenja, da prav za prav nisem govoril o nujnosti budgetnega provizorija, ampak govoril sem o teh stvarih, ker so same na sebi nujne; moral sem jih omeniti, ker nimam druge prilike o njih tukaj govoriti; moral sem to omeniti, da sem opozoril še enkrat vlado, da so pri nas ljudje, ki morajo naravnost stradati.

Razmere v teh legah so dospеле tako daleč, da je prebivalstvo obupano in da začenja zgublјati zaupanje v boljšo bodočnost, ker je izrođeno bedi in pomanjkanju in vključ temu ne dobiva pomoči od vlade. Zgotavljam Vas gospoda, da prihajajo k meni ljudje, ki mi s solzami v očeh tožijo svoje stanje, ampak vključ temu, da je vlada na te razmere opozorjena, ni je mogoče zdriniti iz njene letargije! Kako dolgo bo to še trpelo, ne vem; vem pa, da ne sme več dolgo trpeti, ako se hoče vzdržati patrijotično mišljenje natega ljudstva.

Poslanec Fon je potem še navel pritožbe štajerskih in koroških Slovencev.

Priporočamo

sl. občinstvu v mestu in deželi
— posluževati se tvrdke —

J. Medved

v Gorici Corso Verdi

pri n a k u p u izgotovljenih oblek, kožuhov, klobukov in črevljev tako za možke kakor ženske.

Izbira je velikanska.

Prodajalna Katoliškega tisk. društva

v Trstu

pri veliki pošti — ulica delle Poste št. 9.

se priporoča za nakup raznih molitvenikov, kipov, križev-rožnih vencev, podob malih in velikih, svetinj, cerkvene obleke, voščtenih sveč, pisarniških potrebščin i. t. d. i. t. d. i. t. d.

Za časa sv. misijona lepe misijonske podobice z slovenskim besedilom. Ob 50-letnici mašništva sv. Očeta: podobe Pija x. na platko z lepim okvirjem.

Zaloga tiskovin za častite župne urade.

Za obilo naročil in obiska od čč. gg. duhovnikov kakor p. n. občinstva se priporoča z velespoštovanjem

„Katol. tisk. društvo“
TRST.

Poprava in komisijska zaloga dvo-koles in šiva'nih strojev pri

Batjelu
Gorica

Via
Duomo
3-4.

Prodaja tudi na mesečne ob-roke. Ceniki franko.
Stara dvokolesa se emaj-lirajo po ceni z ognjem.

Kinematograf v dvorani „CENTRAL“

Veliki električni

BIOSKOP

Internacionalno gledišče, živečih, govorečih, po-
jočih in igrajočih podob. Umetniško in tehnično
vodstvo: Arhitekt A. Tschorne.

VSPORED:

I. Godba; Pariški vrti, (inter-
santne naravne slike); Džak kot „babi“,
(humoristične serije); Plesoči in žviž-
gajoči zamorec, (komična slika s pet-
jem); Carbonarji v času italijanske
revolucije, (velika dramatična igra v
20 oddelkih); Nobeden noče pričati,
(komična predstava za smejeti). II. God-
ba; Živeče karikature, (komične ča-
robne slike); Potrto srce, (velika pre-
tresujoča igra iz navadnega življenja v
30 napornih slikah); Bela obleka, (ko-
mična predstava v 15 oddelkih); Tat z
štirim nogami, (Jako komične slike za
smejeti).

Predstave ob delavnikih 3 velike
predstave ob 5, 1/2, 7, in 8. uri zvečer. Ob
nedeljah in praznikih prva predstava ob
10^{1/2}, in popoldne ob 2, 3, 4, 5, 6, 7 in
8 zvečer.

Novодошло blago

za nastopno sezono

se vdobi po zmernih cenah
v delavnici in trgovini z
gotovimi oblekami

Anton Krušič
krojaški mojster in trgovec
v Gorici

Tekališče Josipa Verdi št. 33.

in v podružni delavnici

na Tržaški cesti

v lastni hiši

(v bližini g. Černigoja).

Opozarja se gg. odjemalce, veleč. du-
hovščino in slav. občinstvo v mestu in
na deželi, da je došla ravno kar velika
množica raznovrstnega blaga iz avstrij-
skih in angleških tovarov najrazličnejših
kakovosti za vsaki stan.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospiska ulica št. 25

prilagoča častiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu v mestu in na deželi
svojo trgovino jedilnega blaga n. pr.
kavo Santos, Sandomingo, Java, Cej-
lon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St.
Angelo, Korfu, istrsko in dalmatin-
sko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne
vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več
vrst riža. Miljsveče prve in druge
vrste, namreč ob 1/2, kila in od enega
lunta. Testenine iz tvornice Žnidaršič
& Valenčič. Žveplenke družbe sv.
Cirila in Metoda. Moka iz Majdič-
vega mlina iz Kranja in iz Joch-
mann-ovega v Ajdovščini. Vse blago
prve vrste.

A. Fajt

pekovski mojster v Gorici,
tekališče Fr. Josipa 2 (lastna hiša)

Izvršuje naročila vsa-
kovernega peciva za
nove maše in godove,
kolače za birmance
in poroke itd. Vsa na-
ročila izvršuje točno
in natančno. Prodaja
fino pecivo, likerjev.

Peče tudi najfinejše pecivo.

**Svoji
k svojim!**

Išče službe dobro izvežbana

kuharica

v mestu ali na deželi. Več se po-
izve pri gospodu županu v Št.
Petru pri Gorici

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi be-
limi in črnimi vini iz lastnih in drugih
priznanih vinogradov; potem s pylz enj-
skim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke
„Meščanske pivovarne“, in izbornim proti-
vinskim pivom iz pivovarne kneza
Schwarzenberga v Protivinu na Češkem,
in sicer v sodčeh in steklenicah; z do-
mačim pristnim tropinovecem I. vrste,
lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja
po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske
države v sodih od 56 lit. naprej franko
goriška postaja.

Cene zmerne.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz naj-
ugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter

Jedilno fino	K 1-04	Marsiglia . . .	K 1-28
istrsko	„ 1-20	Bombay	1-20
Corfu	„ 1-20	Bari	1-40
Puglie	„ 1-28	Lucca	1-60
Jesih vinski		najfinejše . . .	2-
		Milo in luči.	

Priloga č. duhovščini in cer-
kvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v
Gorici, via Teatro 20 in via Se-
minario 10.

Zaloga.

Podpisani priporoča p. n. ob-
činstvu v mestu in na deželi
svojo

trgovino z lesom, cementom,
peskom, drvimi in ogljem

na Volčjdragi pri postaji c. kr
državne železnice.

Josip **NARDIN**, trgovec.

Delavnica cerkvenih posod
in cerkvenega orodja

Fr. Leban

Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhov-
ščini svojo delavnico cer-
kvenega orodja in cerkve-
nih posod, svečnikov itd.,
vsakovrstnih kovin v vsa-
kem slogu po najnižjih
cenah. Popravlja in pre-
navlja stare reči.

Blago se razpošilja franko.

Svoji k svojim!

ŠTEFAN NOSIČ

naslednik Antona Pucelja

uljudno naznanja slav. občinstvu, da je
prevzel od g. Pucelja znano

edino slovensko brivnico
v Gorici, na Travniku.

Zagotavlja postrežbo v popolno zado-
voljnost, se priporoča za obilen obisk.
Sprejema vsa v to stroko spadajoča dela
kakor: maskiranje, vlasulje, brade itd.
Kupuje zmedene lase po najvišji ceni

Svoji k svojim!

Podpisani priporočam veleč.
duhovščini in p. n. slavnemu ob-
činstvu v mestu in na deželi svojo
izvrstno

delavnico.

Izvršujem točno in pošteno
po naročilu vsem gg. odjemalcem
po najnovjših vzorcih. Pričakujem
obilnega naročila in bilježim

z odličnim spoštovanjem

Ivan Šuligoj,

krojaški izvedenec

ulica sv. Antona 12, GORICA.

ZNIŽANE CENE!!

V S A K D O

ki pride na trg v Gorico nakupovat si razne potrebščine za zimo naj
si v lastno korist ogleda poprej blago v solidni domači trgovini

I. ZORNIK v Gosposki ulici št. 11.

Tu dobi posebno veliko zalogo zimskih pletenin Jaegersraje, rokavic, nogavic, golenic,
volnenih rut, volnenih in svilenih šerp, kuhovnih boa, gorskih podobek vsake
velikosti, volno i. t. d.

Najlepša zaloga bordur za obleke, svile, zamete pliša, in vsih potrebščin za
šivilje; Pasove, modrece, dežnike, predpasnike, galoše i. t. d. — Vence svetilice in
pajedane za neveste. Usnjate torbice, toaletna mila, dišave, glavnike itd. — Gorke
Himalaya čevlje vsake velikosti, posebno priporočljive proti trganju v nogah.

Ta teden znatno znižane cene.

ZNIŽANE CENE!!

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štorkovo) jetrno olje
Posebno sredstvo proti prsnim
boleznim in splošni telesni
slabosti.

Izvrstna steklica tega olja na
ravnornene barve po K 1-40
bele barve K 2.

Trskino železno jetrno olje.

Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.
Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki,
golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v
mojem kem. laboratorju predno se napolnijo steklenice. Zato za-
morem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne spo-
sobnosti za zdravljenje.

Cristofolletti jeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Ustanovljena tvrška l. 1866.

Edina največja zaloga usnja ter vseh čevljarskih potrebščin.

Ustanovljena tvrška l. 1866.

J. DRUFOVKA Gorica.

Centrala: Gospiska ulica št. 3 (nasproti Monta) — filijalka Raštelj št. 3. — Lastna strojarija v Črničah.

Odlikovana tvornica nadplavov gumaš, pasov, jermenov za transmisije itd.

SVOJI K SVOJIM! — Zalagatelj ličila v korist družbi Sv. Cirila in Metoda. — **SVOJI K SVOJIM!**

Zahvala.

Pred nekaj časom uničil mi je požar moja poslopja v Grudenci, ki so bila zavarovana pri „Vzajemni zavarovalnici proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani“. Škoda cenila se je takoj po odposlancu omenjene zavarovalnice in tudi takoj v mojo popolno zadovoljnost izplačala, vsled česar to edino slovensko zavarovalnico vsakemu, ki ima kaj zavarovati najtopleje priporočam.

Grudenca pri Sv. Luciji, dne 12. decembra 1908.

Franc Balog
priča.

Matilda Jakulin.

Cerkvena mizararska dela
v rimskem in gotičkem slogu
izdeluje

A. Černigoj-Gorica.

Peter Cotič,
čevljarški mojster, Gorica,

Gosposka ulica 1
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Najlepše fotografije

dobite

v odlikovanem fotografskem ateljeju

ANTONA JERKIČA

Gorica

Trst

Gosposka ulica št. 7.

Via delle Poste št. 10.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

V zalogi ima: modro galico, žveplo, razna umetna gnojila, gumijeve vezi, belo in živinsko sol, otrobi debele in drobne, turšico, moko, klajno apno in drugo.

Člani pridruženih zadrug se pri prevzemanju blaga morajo izkazati s člansko knjižico zadruga in posojilnice, h kateri pripadajo.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, bivši „Hotel Central“.

Najboljše vinske stiskalnice

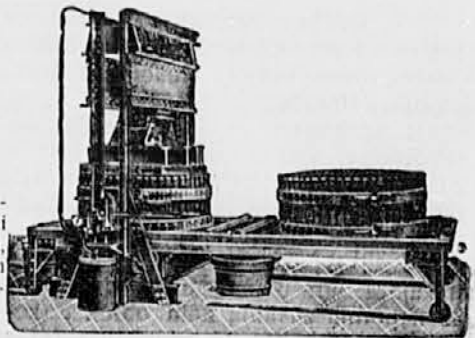
so naše stiskalnice „Ercole“, najnovejšega in izvrstnega sestava so „Ercole“, strojem za dvostruki in trajni pritisk; jamčimo, da se sok popolnoma iztisne, bolj ko pri vseh drugih stiskalnicah.

Hidravliške brizgalnice

„Syphonia“ so najboljše

Delujejo same.

Posode za grozdje, sadje, plugi za vino grade, sušilnice za sadje; ročne stiskalnice za seno; mlatilnice za seno, mlatilnice za pšenico, čistilnice za žito, rezalni stroji za krmo in ročni malni za žito, razne velikosti in še razni drugi gospodarski stroji. — Izdelujejo in prodajajo z jamstvom kot posebnost najnovejše, izborne, priznane in odlikovane

Ph. Mayfarth-ove in dr.

Nagrajeni v vseh državah z več ko 600 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami. Tvarnice gospodarskih in vinarskih strojev na Dunaju, II. Taborstrasse 71.

Ilustrovani ceniki in mnogobrojne pohvale v dokaz.

Preprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer še nismo zastopani

Prosiva sahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva sahtevati listke!

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstovala pričeni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ % (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Vse kar je zimskega blaga se proda mnogo ceneje kot po navadi ker ee rabi prostor za poletno blago katero že prihaja v najnovejših ozorcih pri tvrdki:

Franc Ravnikar Raštelj št. 16 v Gorici

(v lastnej hiši).

Ker je mraz hud si vsakdo lahko po ceni obleko preskrbi, samo oglasi se naj pri zgoraj omenjeni tvrdki.

Ta trgovina je prva slovenska v njenej stroki v tej ulici Raštelj.